

ODLUKA O PRIHVATLJIVOSTI

Datum usvajanja: 30. septembar 2015. god.

**Slučaj br. 2014-11, 2014-12, 2014-13, 2014-14, 2014-15, 2014-16
i 2014-17**

D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R.

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 29. i 30. septembra 2015. godine sa sledećim članovima:

Gđa Magda MIERZEWSKA, predsedavajući član
Gđin Guénaël METTRAUX, član
Gđa Katja DOMINIK, član

Uz asistenciju

G-din John J. RYAN, viši pravni službenik
Gđa Joanna MARSZALIK, pravni službenik
G-din Paul LANDERS, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 15. januara 2013. godine,

Nakon većanja, odlučila sledeće:

PROCEDURA

1. Žalbe su po redosledu registrovane kao što sledi:
  - žalbe od br. 2014-11 do 2014-14 dana 11. marta 2014. god;
  - žalba br. 2014-15 dana 17. marta 2014. god; i
  - žalbe br. 2014-16 i 2014-17 dana 19. marta 2014. god.
2. Svi osim jednog žalioca su tražili da njihovi identiteti ne budu obelodanjeni. U pogledu prirode žalbi, Komisija je uslišila zahteve.

3. Dana 27. maja 2014. godine, Komisija je odlučila da obavesti Šefa Misije EULEX-a na Kosovu (čitaj: ŠM) o žalbama, pozvavši ga tom prilikom da podnese zapažanja o tim žalbama u pismenoj formi. Komisija je takođe odlučila da ispita osnovanost aplikacije a u isto vreme i prihvatljivost istih (u skladu sa pravilom 30. par. 1. i 2. iz pravilnika o radu komisije).
4. Zapažanja ŠM-a su primljena 01. oktobra 2014. godine nakon čega su prosleđena žaliocima radi njihovih naknadnih komentara.
5. Dana 24. novembra 2014. godine, žalioци su dostavili svoja naknadna zapažanja, koja su prosleđena ŠM-u radi informisanja.
6. Uzevši u obzir ton kojim se žalioци obraćaju i veliki deo preklapanja među pitanjima koja su izneta u ovim slučajevima, u vezi sa tim Komisija, shodno pravilu 20. pravilnika o radu iste, nalaže formalno spajanje sledećih sedam slučajeva (i to od 2014-11 do 2014-17).

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI SLUČAJEVA

7. Svi žalioци su srpske nacionalnosti i predstavlja ih isti advokat koji nije član kosovske advokatske komore.

Slučaj 2014-11, D.W.

8. Dana 16. juna 1999. godine, A.W. i B.W., suprug i sin podnosioca žalbe bili su u poseti porodičnoj kući u Obiliću. Kasnije, podnosilac žalbe (D.W.) čula je pucnje iz pravca njene kuće.
9. Dana 20. juna 1999. godine, podnosilac žalbe je obaveštena da su njen suprug i sin pronađeni mrtvi. Kasnije je saznala da su sahranjeni u neobeleženom grobu. Kasnije su tela A.W. i B.W. pronađena i identifikovana od strane Međunarodnog Crvenog Krsta i vraćena podnosiocu žalbe kako bi ih ona sahranila.
10. Dana 09. aprila 2009. godine, žalilac je podnela žalbu kod UNMIK-ove savetodavne komisije za ljudska prava (čitaj: SKLJP). Ona je navela da UNMIK nije uspeo da prikladno sprovede istragu nad ubistvom njenog supruga i sina i da su shodno tome njena prava prekršena. Dana 06. juna 2013. godine, SKLJP je utvrdila da je bilo povrede prava žalioца shodno članu 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava.
11. Dana 11. juna 2013. godine, pravni zastupnik žalioца je poslao pismo EULEX-u pitavši ih da li oni imaju bilo kakvu evidenciju o A.W., B.W. i nekoliko drugih osoba. Dana 12. jula 2013. godine, Šef specijalnog tužilaštva (STRK) odgovorio je da, shodno članu 63. par. 1. Zakonika

o krivičnom postupku (ZKP), oštećenu stranu jedino može da zastupa osoba koja je član kosovske advokatske komore, tako da evidencije ne mogu biti otkrivene žaliočevom zastupniku koji ujedno nije deo kosovske advokatske komore.

12. Dana 18. jula 2013. godine, žalilac je skrenula pažnju šefu STRK-a na član 63. par. 3. ZKP-a, u kom se navodi da oštećena strana može da zastupa samu sebe. Ona je ponovila svoj zahtev za informacije povodom njenih bližnjih da se njoj prikažu i zatražila je da iste budu poslate na adresu njenog advokata.
13. Dana 09. oktobra 2013. godine, žalilac je primila pismo od šefa STRK-a. Obaveštena je da je istraga zaključena pošto počinioc nije mogao biti identifikovan (*“rešenje da se odbaci krivična prijava koje datira od 20. jula 2009. god. izdato od strane EULEX-ovog tužioca pošto [se ispostavilo] [...] iz krivične prijave nije bilo opravdane sumnje protiv određenog osumnjičenog”*). U pismu su je dalje obavestili da je obaveštenje o zatvaranju istrage izdato i da je oštećena strana bila obaveštena o pravu da nastavi postupak krivičnog gonjenja kao subsidijarni tužilac u roku od osam dana od prijema obaveštenja o odbacivanju. Prema pismu, rešenje i obaveštenje su prema zakonu bili u obavezi da uruče porodici žrtve. U istom pismu je žalilac obaveštena da će njenom zastupniku biti dozvoljeno da pregleda zapise EULEX-a povodom njenog slučaja. Ona tvrdi da, u vezi prethodno navedenog, nije uspela da dogovori sastanak sa EULEX-om.
14. Žalilac tvrdi da zvanično nikada nije dobila odluku o odbacivanju krivične prijave.

Slučaj 2014-12, E.V.

15. Suprug podnosioca žalbe, S.V., je napadnut u svom stanu u Prištini dana 05. jula 1999. godine. Preminuo ne na putu ka bolnici.
16. Kasnije 2000. godine, žalilac je intervjuisana od strane osobe za koju veruje da je pripadala “međunarodnoj policiji” i koji ju je uveravao da je istraga u toku. Njoj nisu data nikakva dokumenta od strane tog policajca niti detalji kako da ga kontaktira kao što od tada nikada više nije čula nikakvu vest od njega.
17. Dana 12. jula 2013. godine, u odgovoru na pitanja koja je postavio zastupnik žalioca 11. juna 2013. godine, šef STRK-a obavestio ju je da on ne može njoj da otkrije nikakve informacije, pošto ona nije član kosovske advokatske komore.
18. Dana 18. jula 2013. godine, E.V. je zatražila da se zapisi o smrti njenog supruga proslede njoj na adresu njenog zastupnika.
19. Uprkos njenim ponovljenim zahtevima, nikakav dalji odgovor nisu dobili od STRK-a.

20. U svojim podnescima, ŠM je stavio jasno do znanja da EULEX ne poseduje nikakav fajl u vezi ubistva supruga žalioca. Međutim, oni imaju pristup arhivi kancelarije osnovnog tužilaštva u Prištini. Čini se da su dokumenti od strane UNMIK-a predati kosovskim vlastima dana 22. avgusta 2008. godine. Takođe se iz zapisa vidi da je, 06. februara 2009. godine, kosovski javni tužilac odbacio krivičnu prijavu u predmetu na osnovu toga da nije postojala osnovana sumnja protiv određenog osumnjičenog.

Slučaj 2014-13, F.U.

21. Dana 30. juna 1999. godine, suprug podnosioca žalbe, A.U., ubijen je na pragu rođakove kuće u Obiliću, navodno od strane čoveka koji je nosio bedž OVK.
22. Na mestu zločina je bio prisutan Britanski KFOR i pripremili su izveštaj povodom incidenta, zapisnik u kom su naveli razgovore sa nekoliko "rođaka" i "članova porodice" podnosioca žalbe.
23. Međutim, niti izveštaj a ni bilo koji drugi dokument nisu predati porodici. Žalilac nije dobila nikakve druge informacije povodom smrti i okolnostima smrti njenog supruga.
24. Dana 01. decembra 1999. godine, policija UNMIK-a intervjuisala je četiri svedoka u vezi sa ovim slučajem. U svom konačnom izveštaju, policija je predložila da se slučaj zatvori zbog nedostatka informacija o potencijalnim osumnjičenima. U UNMIK-ovom izveštaju o predmetu iz 2003. godine, status predmeta je zaveden kao zatvoren. Nema dostupnih informacija o tome da li je porodica žrtve obavestena o ovome.
25. Dana 12. jula 2013. godine, u odgovoru na pitanja koja je postavio zastupnik žalioca 11. juna 2013. godine, šef STRK-a obavestio ju je da on ne može njoj da otkrije nikakve informacije, pošto ona nije član kosovske advokatske komore.
26. Dana 18. jula 2013. godine, podnosilac žalbe je zatražila da se zapisi o smrti njenog supruga proslede njoj na adresu njenog zastupnika.
27. Dana 20. septembra 2013. godine, šef STRK-a je obavestio žalioca da je izdato rešenje o odbacivanju krivične prijave 20. jula 2009. godine od strane tužioca EULEX-a "pošto [se ispostavilo] [...] iz krivične prijave nije bilo opravdane sumnje protiv određenog osumnjičenog"). U pismu su je dalje obavestili da je obavestjenje o zatvaranju istrage izdato i da je oštećena strana bila obavestena o pravu da nastavi postupak krivičnog gonjenja kao subsidijarni tužilac. Takođe je obavestena da će se njenom zastupniku dozvoliti da ispita EULEX-ove zapise povodom njenog predmeta. Ona tvrdi da, u vezi

prethodno navedenog, nije uspela da dogovori sastanak sa EULEX-om.

28. Žaliocu nikada zvanično nije uručena odluka o odbacivanju krivične prijave.

Slučaj 2014-14, G.T.

29. Dana 27. jula 1999. godine, B.T., sin podnosioca žalbe je ubijen na putu u blizini Vučitrna. Mestu zločina je prisustvovao Britanski KFOR, ali od podnosioca žalbe nisu tražili da predstavi lične informacije ili iskaz i od tada nikada više ništa nije čuo od KFOR-a.
30. Dana 18. jula 2013. godine, žalilac je poslala pismo šefu STRK-a pitavši ga da li ima bilo kakve zapise povodom smrti njenog sina. Zatražila je da joj se dostave zapisi o smrti njenog sina na adresi njenog zastupnika.
31. Dana 19. septembra 2013. godine, šef STRK-a je odgovorio da, uprkos detaljnoj istrazi koju su sproveli STRK i jedinica policije za istrage ratnih zločina (JIRZ), nisu nađeni nikakvi zapisi povodom slučaja smrti njenog sina.

Slučaj 2014-15, Zlata Veselinović

32. Prema rečima žalioca, njen suprug, S.V., ubijen je u Prizrenu 13. juna 1999. godine od strane vojnika Nemačkog KFOR-a. Ona ne zna tačne okolnosti oko njegove smrti i navodi da je njen zahtev za smrtovnicu i informacije o okolnostima smrti njenog supruga ostao ne odgovoren.
33. Dana 18. jula 2013. godine, žalilac je poslala pismo šefu STRK-a pitavši ga da li ima bilo kakve zapise povodom smrti njenog supruga. Zatražila je da joj se dostave zapisi o smrti njenog supruga na adresi njenog zastupnika.
34. Dana 17. septembra 2013. godine, šef STRK-a je odgovorio da STRK nije moglo da pronađe bilo kakve zapise povodom slučaja podnosioca žalbe. Međutim, obaveštena je da je JIRZ otkrila da se S.V. nalazi na spisku nestalih lica Međunarodnog Komiteta Crvenog Krsta.

Slučaj 2014-16, H.S.

35. Brat podnosioca žalbe, A.S., je upucan ispred svoje kuće u selu Batuse dana 08. jula 1999. godine i podlegao ranama. Njegova porodica nije ispitana, niti su im uzeti lični podaci od strane KFOR-a.

36. Dana 18. jula 2013. godine, žalilac je poslao pismo šefu STRK-a pitavši ga da li ima bilo kakve zapise povodom smrti njegovog brata. Zatražio je da mu se dostave zapisi o smrti njegovog brata na adresi njegovog zastupnika.
37. U pismu dana 20. septembra 2013. godine, šef STRK-a je obavestio žalioca da uprkos detaljnoj istrazi koju su sproveli STRK i JIRZ, nisu nađeni nikakvi zapisi povodom slučaja njegovog brata A.S..

Slučaj 2014-17, I.R.

38. I.R., suprug podnosioca žalbe, ubijen je na periferiji Donje Brnjice dana 11. marta 2000. godine.
39. Dana 29. marta 2000. godine, žalilac je dobila memorandum od strane jednog istražitelja UNMIK-ove regionalne istražne jedinice. Ona je bila obavještena da je slučaj ubistva njenog supruga pod istragom i da u datom momentu nisu identifikovali ni jednog osumnjičenog.
40. Dana 18. jula 2013. godine, žalilac je poslala pismo šefu STRK-a pitavši ga da li ima bilo kakve zapise povodom smrti njenog supruga. Zatražila je da joj se dostave zapisi o smrti njenog supruga na adresi njenog zastupnika.
41. Dana 19. septembra 2013. godine, šef STRK-a je obavestio žalioca da uprkos detaljnoj istrazi koju su sproveli STRK i JIRZ, nisu nađeni nikakvi zapisi povodom slučaja smrti njenog supruga.
42. Dana 31. oktobra 2013. godine, žaliočev pravni zastupnik je poslao šefu STRK-a UNMIK-ov memorandum koji datira od 29. marta 2000. godine (vidi par. 39. gore) i zatražio od njega da razmotri svoj stav u pogledu informacija koje isti sadrži. Žalilac nije dobila nikakav odgovor na to pitanje.

II. ŽALBE

43. Žalioci se pozivaju naročito na dva osnovna prava koja su navedena u sledećim odredbama: Član 2. Evropske Konvencije o zaštiti Ljudskih Prava (čitaj: Konvencija) pod svojom proceduralnom smernicom, koja garantuje svakom pojedincu osnovno pravo na život i predviđa obavezu da se istraže slučajevi sumnjivih smrti; Član 3. Konvencije koji garantuje pravo pojedinca da ne bude predmet mučenja ili nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja.

III. RELEVANTAN PRIMENLJIV ZAKON

Zajednička Akcija

ZAJEDNIČKA AKCIJA SAVETA 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. god. o Misiji vladavine prava Evropske Unije na Kosovu, EULEX KOSOVO

Član 2. Izjava Misije

EULEX KOSOVO pomaže kosovskim institucijama, pravosudnim organima i organima gonjenja u njihovom napretku ka održivosti i odgovornosti i u budućem razvijanju i jačanju nezavisnog multietničkog pravosudnog sistema i multietničke policije i službe carine, obezbeđujući da ove institucije budu bez političkog uticaja i da su privržene međunarodno priznatim standardima i najboljoj evropskoj praksi.

Član 3. Zadaci

Kako bi ispunili izjavu Misije navedenu u članu 2. EULEX KOSOVO će:

(...)

(h) preuzima ostale obaveze, samostalno ili potpomognut kosovskim nadležnim organima, u cilju obezbeđivanja održavanja i promocije vladavine prava, javnog reda i bezbednosti, u konsultaciji sa relevantnim agencijama Saveta; i

Zakon o pravnoj nadležnosti

Zakon br. 03/L-053 o pravnoj nadležnosti, odabiru i dodeli slučajeva EULEX-ovim sudijama i tužiocima na Kosovu (primenljivo do 30. maja 2014. god.)

Član 3. Pravna nadležnost i ovlašćenja EULEX-ovih sudija za krivične postupke

(...)

3.3. Pre početka određene faze postupka, nakon zahteva tužioca EULEX-a kojem je predmet dodeljen ili koji radi u mešovitom timu, naznačenim u članovima 9. i 10. ovog Zakona, ili nakon zahteva bilo koje strane u postupku, nakon pisanog zahteva predsednika nadležnog suda ili sa generalnog zasedanja Vrhovnog suda Kosova, gde odredbe u vezi sa izuzećem sudije ili sudije porotnika predviđene PZKKP-om (čl. 40-44. PZKKP-a) nisu primenjive, predsednik Skupštine sudija EULEX-a ima ovlašćenje da, iz bilo kog razloga kada se to smatra potrebnim za osiguranje adekvatnog obavljanja pravosudne funkcije, sudiju EULEX-a rasporedi u odgovarajuću fazu krivičnog postupka, u skladu sa načinom odabira i raspodele predmeta, izrađenim od strane Skupštine sudija EULEX-a i u saglasnosti sa ovim Zakonom, za sledeća krivična dela, kada istragu ili krivično gonjenje ne sprovodi STRK:

(...)

h) povreda ravnopravnog statusa stanovnika Kosova (član 158. PKZK)

Član 12. Ovlašćenja EULEX-ovih tužilaca u slučaju nespremnosti ili nesposobnosti kosovskih javnih tužilaca

12.1. U svakoj fazi bilo kojeg krivičnog postupka, ukoliko javni tužilac Kosova pokaže nespremnost ili nesposobnost za obavljanje svoje dužnosti i ukoliko ta nespremnost i nesposobnost može ugroziti pravilnu istragu ili gonjenje krivičnog prekršaja, ili kada postoji osnovana sumnja u pogledu pokušaja uticaja na istragu ili gonjenje krivičnog prekršaja, glavni tužilac EULEX-a ima pravo da zatraži od glavnog tužioca nadležnog tužilaštva da se predmet dodeli: a) drugom javnom tužiocu Kosova koji radi u istom tužilaštvu, ili b) bilo kom tužiocu EULEX-a koji će preuzeti odgovornost za istragu ili gonjenje.

12.2. Ukoliko glavni tužilac nadležnog tužilaštva odbaci zahtev glavnog tužioca EULEX-a, poslednji obaveštava glavnog javnog tužioca na Kosovu, te oni donose zajedničku odluku koju će poštovati glavni tužilac nadležnog tužilaštva.

12.3. U hitnim situacijama, ili kada odlaganje može uticati na sprovođenje ili rezultat istrage, gonjenja ili na pravičnost postupka, glavni tužilac EULEX-a ima pravo da preduzme hitnu proceduralnu radnju ili, u tu svrhu, da za predmet zaduži bilo kojeg tužioca EULEX-a ili javnog tužioca Kosova.

Zakon br. 04/L-273 o izmenama i dopunama zakona koji se odnose na mandat Misije vladavine prava Evropske Unije na teritoriji Republike Kosovo (primenljivo od 31. maja 2014. god.)

Član 3. Izmena i dopuna Zakona br. 03/L-053 o pravnoj nadležnosti, odabiru i dodeli slučajeva EULEX-ovim sudijama i tužiocima na Kosovu

.....

3. Nakon člana br. 1. Osnovnog zakona, novi član 1.A je dodat sa sledećim tekstem:

Član 1.A   Slučajevi koji su u toku

U svrhu ovog zakona termin slučajevi koji su u toku znači:

1. Slučajevi za koje je odluka da se otpočne istraga podneta pre 15. aprila 2014. god. od strane EULEX-ovih tužilaca u skladu sa zakonom;
2. Slučajevi koji su dodeljeni EULEX-ovim sudijama pre 15. aprila 2014. god.

.....

9. Član 7. Osnovnog zakona preformulisani je kao što sledi:

Član 7. Opšta ovlašćenja i nadležnosti EULEX-ovih tužilaca

7.1. Tužioci EULEX-a imaće ovlašćenja i odgovornosti da vrše svoje dužnosti, uključujući ovlašćenja za sprovođenje krivične istrage, kako je predviđeno članom 1. A., podstav 2.1. ovog zakona, osim ako je drukčije predviđeno ovim zakonom;

7.2. tužioci EULEX-a biće nadležni za istragu i krivično gonjenje krivičnih dela koja su u nadležnosti STRK, u skladu sa zakonom o STRK;

7.3. tužioci EULEX-a integrisani su u tužilački sistem Kosova i svoje dužnosti vrše u skladu sa važećim zakonima na Kosovu;

7.4. postupci koje vode tužioci EULEX-a utvrđeni članom 2.1. ovog zakona i dalje će se voditi prema važećim odredbama Zakona br. 03/L-053 o nadležnosti, odabiru predmeta i raspodeli predmeta sudijama u tužiocima EULEX-a na Kosovu (2008) i Zakona o STRK (2008);

7.5. EULEX - KOSOVO će odrediti tužioce da pomažu u primeni, prema dogovoru u dijalogu između Kosova i Srbije, kom posreduje EU;

7.6. tokom vršenja njihovih funkcija, Tužioci EULEX-a će se konsultovati i koordinirati svoje aktivnosti sa Glavnim državnim tužiocem, nadležnim za kancelariju kojoj su oni dodeljeni.

....

10. nakon člana 7. Osnovnog zakona, dva nova člana 7.A i 7.B su dodata sa sledećim tekstom:

Član 7.A   **Ovlašćenja tužilaca EULEX-a u vanrednim okolnostima**

U vanrednim okolnostima slučaj će biti dodeljen EULEX-ovom tužiocu zajedničkom odlukom glavnog državnog tužioca i nadležnog organa iz EULEX-a KOSOVO.

Zakon br. 03/L-052 o kancelariji specijalnog tužilaštva Republike Kosovo

Član 5. Isključiva nadležnost STRK-a

5.1 STRK ima isključivu nadležnost da istražuje i krivično goni sledeća krivična dela, pokušaj vršenja krivičnog dela, i različite oblike saučesništva u vršenju krivičnih dela kao što su:

.....

e) zločin protiv čovečnosti (čl. 117, PKZK);

f) ratni zločini uz grubo kršenje Ženevske konvencije (Čl. 118, PKZK), ratni zločini uz grubo kršenje zakona i običaja koji važe u međunarodnom oružanom sukobu (Čl. 119, PKZK), ratni zločini uz grubo kršenje člana 3. Ženevske konvencije (Čl. 120, PKZK), ratni zločini uz grubo kršenje zakona i običaja koji važe u oružanom sukobu koji nije međunarodnog karaktera (Čl. 121, PKZK);

...

n) organizovani kriminal (Čl. 274, PKZK), zastrašivanje tokom krivičnog postupka za organizovani kriminal (Čl. 310, PKZK);

.....

Član 9. Dopunska nadležnost STRK-a

9.1 STRK će imati dopunsku nadležnost, prema modalitetima utvrđenim u članu 10. ovog zakona, da istražuje i krivično goni sledeća krivična dela, pokušaje krivičnih dela, i različite oblike saučesništva za krivična dela i to za:

.....

b) podsticanje nacionalne, rasne, verske ili etničke mržnje, razdora ili ne tolerancije (Čl. 115, PKZK);

.....

- h) ubistvo (Čl. 146, PKZK), teško ubistvo (Čl. 147, PKZK);
- i) uzimanje talaca (Čl. 143, PKZK);
- j) povreda ravnopravnog statusa stanovnika Kosova (Čl. 158, PKZK);
- k) kidnapovanje (Čl. 159, PKZK);

.....

ZAKON

44. Žalioci tvrde da je EULEX povredio njihova prava zaštićena članovima 2. i 3. Konvencije. Ove odredbe, u onoj meri koji je to relevantno, glase kao što sledi:

Član 2. Pravo na život

1. Pravo na život svake osobe zaštićeno je zakonom. Niko ne može biti namerno lišen života, sem prilikom izvršenja presude suda kojom je osuđen za zločin za koji je ova kazna predviđena zakonom.

...

Član 3. Zabrana mučenja

Niko ne sme biti podvrgnut mučenju, ili nečovečnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

45. Pored ovih odredbi, Komisija je odlučila *proprio motu* da takođe prosledi i ispita slučaj shodno članu 8. i 13. Konvencije, koji glase kao što sledi:

Član 8. Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života

1. Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske.

2. Javne vlasti neće se mešati u vršenje ovog prava sem ako to nije u skladu sa zakonom i neophodno u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbednosti, javne bezbednosti ili ekonomske dobrobiti zemlje, radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

Član 13. Pravo na delotvoran pravni lek

Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu.

Podnesci od strane stranaka

Šef Misije ("ŠM")

46. ŠM je naveo da je EULEX-ov glavni zadatak da podrži lokalne vlasti zadržavši ipak određene ograničene izvršne funkcije. Prema tome, naveo je on, odgovornost Misije da zaštiti ljudska prava ne može biti izjednačena sa onom koju ima država.

47. ŠM je dalje prokomentarisao nadležnost EULEX-ovih tužilaca da se bave slučajevima. On navodi da slučajevi 2014-12, 2014-13, 2014-14 i 2014-16 koji se odnose na ubistva koja se ne mogu smatrati ratnim zločinima (i, kao takvi, spadaju unutar isključive nadležnosti EULEX-ovih tužilaca) pošto su se desila nakon 20. juna 1999. godine, dana kada je potvrđeno da je Jugoslovenska Armija van teritorije Kosova. Prema tome slučajevi se ispituju i gone pod *redovnim* poglavljima Krivičnog zakonika (npr. kao ubistvo). Prema tome, pre zakonskih izmena i dopuna u aprilu 2014. godine na zakonu br. 03/L-053 o pravnoj nadležnosti, odabiru i dodeli slučajeva EULEX-ovim sudijama i tužiocima na Kosovu (Zakon o pravnoj nadležnosti) EULEX-ovi tužioci bi delili ili imali dopunsku nadležnost nad takvim slučajevima.
48. On je dalje objasnio da su, od 09. decembra 2008. god., EULEX-ovi tužioci primili od UNMIK-a jedino "aktivne" istražne fajlove koji su ranije vođeni od strane njihovih tužilaca ili policije, to znači, fajlovi koji se odnose na predmete koji su bili u postupku na dan predaje. Slučajevi koji su bili okončani, odbačeni ili na drugi način zatvoreni od strane UNMIK-a arhivirani su u lokalnim kancelarijama kosovskih tužilaštva. Prema rečima ŠM-a, bilo bi neispravno da se pretpostavi da je EULEX dobio sve policijske i tužilačke fajlove. Pored toga, EULEX ne bi bio u stanju da locira sve policijske i tužilačke fajlove kojima raspolažu kosovske vlasti, a kamo li one kojima je KFOR bio prvi odgovorni.

Zapažanja povodom slučajeva 2014-12, 2014-14, 2014-15, 2014-16 i 2014-17

49. Što se tiče slučajeva br. 2014-12, 2014-14, 2014-15, 2014-16 i 2014-17, EULEX je kontaktirao lokalne organe vlasti kako bi saznali da li oni imaju fajlove koji se tiču navedenih incidenata. Jedino je nađen predmetni fajl za žalbu br. 2014-12 u arhivi Osnovnog tužilaštva u Prištini (vidi par. 20 gore).
50. Na toj osnovi, ŠM tvrdi da slučajevi koji su predmet žalbi nikada nisu bili u posedu EULEX-a i, prema tome, EULEX nije sproveo nikakvu vrstu izvršne vlasti nad njima. Prema tome spomenute žalbe treba odbaciti shodno pravilu 25. par. 1. Iz pravilnika o radu Komisije, pošto spadaju van materijalne a i lične nadležnosti Komisije.

Zapažanja povodom slučajeva 2014-11 i 2014-13

51. Što se tiče slučajeva 2014-11 i 2014-13, ŠM je izjavio da su EULEX-ovi tužioci saznali za te slučajeve 2009. godine tokom razmatranja predmeta koje je UNMIK njima predao. EULEX-ovi tužioci koji su bili dodeljeni da pregledaju te predmete smatrali su da su svi relevantni istražni koraci preduzeti od strane UNMIK-ovih istražitelja i da su svi tragovi iscrpljeni. Prema tome, slučajevi su odbačeni zbog nedostatka bilo kakve razumne istražne strategije ili pokazatelja mogućih osumnjičenih.

52. ŠM priznaje da postupci tužilaca EULEX-a pre pokretanja sudskog postupka u principu spadaju unutar pravne nadležnosti Komisije. Međutim, ovi su slučajevi bili neaktivni godinama i praktično zatvoreni od strane UNMIK-ovih istražitelja zbog nedostatka bilo kakvih potencijalnih osumnjičenih pre predavanja istih EULEX-u. EULEX-ov tužilac je naprosto doneo formalnu odluku da se zatvore slučajevi pošto nikakvi drugi koraci, što se istrage tiče, nisu bili dostupni. Iz toga sledi prema rečima ŠM-a da nema istinske povezanosti između početnih incidenata ubistava i postupaka koje su tužioci EULEX-a preduzeli u 2009. god..
53. Štaviše, ŠM tvrdi da Komisija razmatra jedino žalbe povodom navodnih povreda ljudskih prava koje su nastale nakon 09. decembra 2009. god.. Smrt rođaka podnosioca žalbi desila se 1999. god. Prema mišljenju ŠM-a, nedostaje "istinska povezanost" između nestanka i 09. decembra 2009. god. datuma početka sudskog postupka tako da Komisija nije nadležna da razmatra ovo pitanje. Značajan broj potrebnih proceduralnih koraka je trebalo ili treba da bude preduzeto od strane UNMIK-a pre navedenog datuma. Početna i prva istraga i beleženje događaja nije urađeno bez mana, ali se EULEX ne treba smatrati odgovornim za ne sprovođenje istrage nad slučajevima koji su praktično mirovali godinama.
54. ŠM je takođe naveo da su slučajevi podneti izvan vremenskog okvira od šest meseci što je navedeno u pravilniku o radu Komisije. Prema rečima ŠM-a, žalisci su mogli ranije da kontaktiraju EULEX a ne 2013. godine i da svoje žalbe podnesu Komisiji pre 2014. godine. Takođe, poslednja komunikacija između STRK-a i žalilaca bila je u septembru 2013. godine a žalbe su Komisiji podnete u martu 2014. godine, što je otprilike više od šest meseci kasnije.
55. Na osnovu činjenice za koju smatra da se bilo koji neuspeh u istrazi u ovim slučajevima ne može pripisati EULEX-u, ŠM je odbio da zauzme stav u pogledu osnovanosti žalbi prema članovima 2. i 3. Konvencije.
56. Što se tiče navodnih povreda članova 8. i 13. Konvencije, ŠM navodi da odbacivanje krivičnih prijava ne čini konačnu odluku, što znači da slučajevi mogu biti ponovo otvoreni, ukoliko se nove informacije ili dokazi pojave. Žalisci imaju pravo da traže razmatranje ili ponovno otvaranje istrage, ili se slučaj može ponovo otvoriti *ex officio*. Teoretski efikasan pravni lek je njima dostupan pod kosovskim zakonom i nikakvo pitanje nije izneto povodom člana 13..
57. Prema navodima ŠM-a, nije bilo mešanja u pravo žalioaca shodno članu 8. koje se moglo pripisati Misiji. Žalisci nisu bili zvanično obavešteni o odbacivanju krivičnih prijava 2009. godine zato što njihove adrese i boravišta nisu bili poznati EULEX-u. ovo je ispravljeno 2013. godine kada je informacija postala dostupna. Žalisci imaju prava da pristupe svojim predmetnim spisima, ali su to morali lično da učine ili da ovlaste predstavnika koji je član kosovske

advokatske komore. Taj pristup je odobren od strane STRK-a 2013. godine ali, ŠM navodi, žalisci to nisu iskoristili.

Žalisci

58. U svojim odgovorima na zapažanja ŠM-a, žalisci su ponovili da je EULEX efektno nastavio da krši njihova prava prema članu 2. i svojim ponašanjem podvrgli su žalioce nehumanom i ponižavajućem postupanju kršenjem njihovih prava zaštićenih članom 3. date Konvencije.
59. Žalisci tvrde da je bilo ubedljivih dokaza da su zločini nad njihovim rođacima sprovedeni na jedan organizovan način i da su odobreni od strane najvišeg vrha rukovodstva OVK-a. Široko rasprostranjena ili sistematska priroda ovih zločina u periodu nakon završetka sukoba u junu 1999. godine prema njihovom viđenju opravdava krivično gonjenje za zločine protiv čovečnosti.
60. Žalisci se nisu složili sa komentarom ŠM-a u vezi vremenskog ograničenja za zločine da budu istraženi kao ratni zločini koji, prema ŠM-u, treba da su se desili do 20. juna 1999. godine. Prema njihovom mišljenju, imenovanje zločina počinjenih nad rođacima žalilaca kao prekršaji koji se trebaju ispitati i krivično goniti pod *redovnim* poglavljima Krivičnog zakonika i van isključive nadležnosti EULEX-a dovelo bi do neuspeha EULEX-a da ispuni svoj izvršni mandat.
61. Što se tiče žalbi br. 2014-11, 2014-12 i 2014-13, žalisci tvrde da su originalne istrage urađene traljavo, i prema tome slučajevi moraju biti ponovo otvoreni i da se sprovede efektna istraga od strane nadležnih i nepristrasnih međunarodnih istražitelja.
62. Što se tiče gore navedenih slučajeva, žalisci su predočili da porodice žrtava nisu bile obaveštene o ishodu originalnih istraga. Oni su odbacili objašnjenje ŠM-a da, zato što su živeli u Srbiji, nije bilo moguće uručiti odluke zbog "političke situacije". Oni tvrde da je njihov predstavnik, koja se nalazila u Londonu, bila u pripravnosti i mogućnosti da komunicira sa svojim klijentima. Da je samo pokušao da to učini, EULEX bi bio u mogućnosti da komunicira sa žaliocima bez ikakve poteškoće ili prepreke.
63. Što se preostalih slučajeva tiče, žalisci su izjavili da su oni odraz EULEX-ovog opšteg neuspeha da adekvatno ispita takve slučajeve. Kada je EULEX bio obavešten o ovim slučajevima od strane žalilaca u junu 2013. godine, trebali su u najmanju ruku da kontaktiraju Britanske ili Nemačke organe vlasti ili, u slučaju br. 2014-17, UNMIK radi evidencije.
64. Što se tiče pitanja prihvatljivosti *ratione temporis*, žalisci tvrde da činjenica da je EULEX osnovan 2008. godine ne poriče njihovu dužnost da ispune svoj mandat i osiguraju da se ratni zločini i među-

etnički motivisani zločini efektno istraže. U smislu Kosova, dužnost i neprekidan neuspeh da se ispituju takvi slučajevi vodi ka neprekidnom kršenju članova 2. i 3.. Pored toga, nakon sukoba, žalioci i njihove porodice postali su raseljena lica u Srbiji živeći u teškim uslovima, a pri tom se suočavaju sa bolom gubitka voljenih osoba. Očekivati od njih da krivično gone tri međunarodna tela u ovakvim okolnostima bilo bi preveliki teret za njih. Žalioci su ponovili da praksa rada Evropskog suda za ljudska prava zahteva da organi vlasti sprovedu istragu da sopstvenu inicijativu, da se porodice obaveste o koracima koji su preduzeti i da istraga bude otvorena za uvid javnosti.

65. Dajući odgovor na zapažanja ŠM-a povodom usklađenosti žalilaca sa pravilom u vezi roka od šest meseci, naglasili su da su sve žalbe podnete u roku od šest meseci od dana kada su oni primili informaciju koja je dovela do toga da su oni shvatili da je EULEX prekršio njihova ljudska prava.
66. Što se tiče osnovanosti slučaja, žalioci su naveli da se tekuće kršenje njihovih prava shodno članovima 2. i 3. može pripisati EULEX-u. Oni ukazuju na činjenicu da EULEX nije preduzeo nikakav postupak kako bi istražili zločine koji su počinjeni i oslonili su se na rad UNMIK-a, za koje se ispostavilo da su prekršili prava iz člana 2. u skoro svim slučajevima, sem jednog, koji su podneti pred SKLJP. Neuspeh UNMIK-a i EULEX-a do efekta prikladne predaje svih UNMIK-ovih registara EULEX-u ne može se smatrati opravdanjem ili izgovorom za tekuće kršenje prava žalilaca.
67. Žalioci su zaključili da njihovi slučajevi trebaju biti proglašeni prihvatljivim i zatražili su dozvolu da dostave dopunjeni odgovor nakon razmatranja dokumenata.

Procena Komisije

Mandat Komisije (Pravilo 25. par. 1. Pravilnika o radu Komisije) i nerazdvojiva ograničenja nametnuta Misiji u pogledu zaštite ljudskih prava

68. Kao stvar materijalnog prava, Komisija je ovlašćena da primenjuje instrumente za ljudska prava koji su 29. oktobra 2009. godine definisani EULEX-ovim Konceptom Odgovornosti o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava. Od posebne važnosti za rad Komisije jesu Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i Međunarodna povelja o građanskim i političkim pravima koje određuju minimalne standarde za zaštitu ljudskih prava koje javne vlasti moraju da garantuju u svim demokratskim pravnim sistemima.
69. Pre razmatranja osnovanosti žalbe Komisija mora da odluči da li da prihvati žalbu, uzevši u obzir kriterijume prihvatljivosti kao što su formulisani u pravilu 29. Pravilnika o radu Komisije.

70. Shodno pravilu 25. paragraf 1. iz Pravilnika o radu, Komisija može da ispita žalbe koje se odnose na kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom sprovođenja svog izvršnog mandata.
71. Komisija je već konstatovala da su postupci EULEX-ovih tužilaca i policije deo izvršnog mandata EULEX-a na Kosovu a samim tim spadaju i unutar sfere mandata Komisije (vidi, npr., *K do T protiv EULEX-a*, slučajevi br. 2013-05 do 2013-14, od 21. aprila 2015. god., § 43; *Krić protiv EULEX-a*, br. 2012-21, od 26. avgusta 2014. god., § 23; *Y protiv EULEX-a*, br. 2011-28, od 15. novembra 2012. god., § 35).
72. Komisija je već imala prilike da konstatuje da misija EULEX-a nije država i da se njihova mogućnost da garantuju efektnu zaštitu ljudskih prava ne može uporediti sa svim aspektima koji se mogu očekivati od države (vidi odluke komisije u *A,B,C,D protiv EULEX-a* br. 2012-09 do 2012-12, od 20. juna 2013. god., § 50; *K do T protiv EULEX-a*, gore navedeno, § 53; uporediti takođe i sa odlukom SKLJP-a u slučajevima br. 248/09, 250/09 i 251/09, od 25. aprila 2013. god., §35).
73. Komisija takođe navodi poteškoće koje su obavezno uključene u istrazi zločina u post-konfliktnim društvima kao što je Kosovo (vidi *Palić protiv Bosne i Hercegovine*, br. 4704/04, od 15. februara 2011. god., § 70; odluka SKLJP-a za slučajeve br. 248/09, 250/09 i 251/09, gore navedeno, par. 44 i 62 i sl.). Međutim, te poteškoće ne treba da služe da kamufliraju ili da opravdaju propuste koji nisu ni na koji značajan način povezani sa njima. Prema tome Komisija će proceniti za svaki slučaj pojedinačno da li je određen istražni korak, koji je normalno otpočet, donet nepraktično zbog razloga koji prate post-konfliktne okolnosti nezavisno od onih koji sprovode istragu.
74. Stoga bi očekivanja koja su uložena u mogućnost EULEX-a da istraži i reši složena krivična pitanja trebala da budu realna a ne da misiji nametnu nesrazmeran teret koji njihov mandat i izvori ne mogu da ispune (vidi odluke SKLJP-a za slučajeve br. 248/09, 250/09 i 251/09, gore navedeno, §§ 70-71). Prema tome, u svakom slučaju pojedinačno od Komisije se očekuje da razmotri da li su postojale konkretne i realne prepreke koje su podrivale mogućnost EULEX-a da sprovede brzu i efikasnu istragu nad datim slučajem. Jedna takva procena nije namenjena da opravda operativne nedostatke nevezano za konkretne i očigledne izazove.
75. U svakom slučaju, naročito u slučajevima ove težine, od istražnih organa se očekuje da postupaju studiozno i ekspeditivno i da ulože resurse srazmerno potrebama i mogućnostima za rešavanje slučaja. Iako se od nijedne istražne vlasti ne može očekivati da reši sve slučajeve koji su im podneti, očekuje se da postupi studiozno, brzo i efikasno kako bi odrazili ozbiljnost pitanja koje se istražuje (vidi *Varnava i ostali protiv Turske* [GC], § 191, ESLJP 2009. god.; *Palić protiv Bosne i Hercegovine*, gore navedeno, § 63). Naročito je važna

striktna posvećenost i privrženost tim standardima za jednu misiju vladavine prava čija je namera da služi kao primer posvećenosti društva u sprečavanju nekažnjavanja i izgradnje osećaja odgovornosti za ozbiljna kršenja prava u istom. Bilo koji standard kome nedostaje ranije spomenuto rizikuje stvaranje osećaja odobravanja nekažnjavanja i zanemarivanje žrtvine potrage za pravdom i odgovornošću (odluka SKLJP-a za slučajeve br. 248/09, 250/09 i 251/09, gore navedeno, § 80).

76. U ovom kontekstu, nema sumnje da istraživanje sudbine ubijenih i nestalih – bez obzira na versku ili etničku pripadnost – mora biti i mora ostati jedan operativni prioritet za EULEX kao misije vladavine prava za šta moraju biti obezbeđeni adekvatni resursi.

Dovoljna vremenska povezanost sa osnovom ponašanja – Nadležnost Komisije ratione temporis

77. Kao što je gore navedeno, ŠM tvrdi da Komisija nema nadležnost *ratione temporis* nad slučajevima br. 2014-11 i 2014-13, pošto u njima nema dovoljno vremenske povezanosti između osnovnog ponašanja i podnošenja žalbe Komisiji (vidi par. 52 gore). Iz razloga navedenih u nastavku, Komisija odbacuje ovaj deo argumentacije.
78. Kao prvo, same žalbe se ne odnose samo na ubistvo rođaka podnosilaca žalbi već na, kako oni to smatraju, tekući neuspeh da u potpunosti i efektno istraže njihove slučajeve. U tom smislu, pritužbe se odnose na navodna kršenja proceduralnih, za razliku od materijalnih, ogranaka članova 2. i 3. (pored kršenja članova 8. i 13. Konvencije).
79. Kao drugo, Komisija napominje da žalioци nikada nisu odustali od svojih žalbi. Samim tim, oni su se obraćali različitim organima vlasti (kako domaćim tako i stranim, uključujući i UNMIK, Britansku Vladu, različite ogranke EULEX-a), za koje su smatrali da im mogu pomoći da dobiju relevantne informacije. Činjenica da su se vlasti smenjivale jedna za drugom tokom vođenja istrage nad njihovim slučajevima, i da nije uvek bilo najjasnije u pogledu njihove naizmenične odgovornosti pod naslednim kompleksnim zakonskim situacijama međunarodnih organa vlasti i novonastalih organa vlasti na Kosovu, iskreno govoreći ne može se nametnuti žalioцима.
80. Kao treće, Komisija konstatuje da iako trenutno nijedna istraga nad slučajevima koji se ovde spominju nije u toku i nadležnost EULEX-ovih tužilaca da ispituju iste se možda ograničila shodno izmenama zakona o pravnoj nadležnosti, EULEX jeste bio uključen u istrazi ovog pitanja (vidi par. 13. i 27. gore). Takvo postupanje nesumnjivo spada unutar nadležnosti Komisije, *ratione temporis*. U smislu garantovanja efektne zaštite prava žalilaca, ovaj period ne može značajno da bude odvojen od istrage koja je do ove tačke sprovedena (uporediti *Thaqi protiv EULEX-a*, br. 2010-02, od 14. septembra 2011. god., § 85-89).

Prema tome na Misiji je bilo da osigura da, dokle god su nadležni za date slučajeve, studiozno i blagovremeno iskoriste svoje resurse kako bi iste istražili.

81. Na osnovu gore navedenog, Komisija je mišljenja da ima nadležnost u pogledu *ratione temporis* nad slučajevima pošto postoji "istinska povezanost" između navodnih kršenja prava žalilaca i pravne nadležnosti Komisije (slučaj *Thaqi protiv EULEX-a*, gore navedeno).

Nadležnost Komisije u pogledu ratione materiae

82. ŠM spori prihvatljivost slučajeva br. 2014-12, 2014-14, 2014-15, 2014-16 i 2014-17 na osnovu mišljenja da oni nikada nisu bili u nadležnosti EULEX-ovih tužilaca tako da nikakav postupak ili neuspeh koji je doveo do kršenja prava žalilaca ne može se pripisati Misiji. Komisija se ne slaže sa ovom analizom.
83. Kao preliminarnu stvar, Komisija konstatuje sledeće, trenutne žalbe se ne odnose na postupanje ili neaktivnost KFOR-a ili UNMIK-a, već na one koji se pripisuju Misiji. Nadležnost Komisije je ograničena na navodna postupanja ili propuste koji su karakteristični za Misiju u sprovođenju svog izvršnog mandata.
84. Što se tiče njihove nadležnosti u pogledu *ratione materiae*, Komisija prvo ukazuje na podneske ŠM-a koji ukazuju na to da EULEX-ovi tužioci imaju opštu nadležnost nad vrstom slučajeva koji temelje njihove žalbe (vidi par. 47 gore). Komisija takođe napominje ŠM-ovo priznavanje značaja prava garantovanih članovima 2. i 3. date Konvencije kao što se i navodi da su u ovom slučaju prekršena ("EULEX je posvećen uveravanju da sve aktivnosti koje sprovodi poštuju međunarodne standarde za ljudska prava" i priznaje "osnovni karakter i značaj prava zaštićenih članom 2. i 3. EKLJP-a kao i proceduralnu obavezu koja se odnosi na ta prava").
85. Što se tiče nadležnosti Misije da ispita naročito ove slučajeve, Komisija konstatuje sledeće. Član 5. Zakona o pravnoj nadležnosti predviđa isključivu nadležnost EULEX-ovih tužilaca da istraže i krivično gone, između ostalog, ratne zločine i zločine protiv čovečnosti. Iako može da dođe do diskusije u vezi pitanja da li se zločini počinjeni u periodu nakon oružanog sukoba mogu okarakterisati kao ratni zločini, nema sumnje da se oni mogu sa pravne tačke gledišta okarakterisati kao zločini protiv čovečnosti. Na osnovu spomenutog, ovi zločini mogli bi da spadaju unutar nadležnosti EULEX-ovih tužilaca na osnovu člana 5. Zakona o pravnoj nadležnosti.
86. Pored toga, član 8. Zakona o pravnoj nadležnosti, *između ostalog*, odnosi se i na kidnapovanje i ubistvo i čl. 11-12 zakona o pravnoj nadležnosti odnosi se na mržnjom-motivisanim zločinima pruža

alternativnu zakonsku osnovu tužiocima EULEX-a da istraže ove slučajeve. Ovo je u suštini ŠM i priznao u svom odgovoru, gde je naveo da bi tužioci EULEX-a podelili nadležnosti nad slučajevima koji se ne mogu smatrati ratnim zločinima već koji spadaju unutar regularnog poglavlja Krivičnog Zakonika.

87. Prema mišljenju Komisije, gore navedene odredbe jasno ukazuju na dovoljno zakonske osnove koja daje tužiocima EULEX-a (izvršna ili podeljena) nadležnost da ispituju slučajeve.
88. *Obaveza* Misije da istraži ove slučajeve ne proizilazi iz ovih odredbi koje određuju EULEX-ovim tužiocima sudsku nadležnost nad datim slučajevima, već od strane članova 2-3 Evropske konvencije, koji misiji daju mandat da garantuje efektivnost spomenutih prava u smislu njihove izvršne funkcije (*McCann i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, gore navedeno, §161; *Assenov i ostali protiv Bugarske*, presuda od 28. oktobra 1998. god., Izveštaji o presudama i odlukama 1998-VIII, § 102).
89. ŠM takođe tvrdi da EULEX-ovi tužioci nikada nisu bili kompetentni da istraže ove slučajeve kada predmetni dosjei datih predmeta nisu formalno dospeli do njih. Komisija ne može da prihvati ove konstatacije iz najmanje dva razloga. Prvi je da je odgovornost Misije da osigura da se organizuje na takav način kako bi garantovali efektanu zaštitu ljudskih prava tokom sprovođenja svog izvršnog mandata. Komisija je već napomenula u ranijim slučajevima da se od misije kao što je EULEX očekuje da organizuje svoje baze podataka i prenos istih na način koji bi omogućio garanciju, pod bilo kakvim okolnostima, efektne zaštite prava onih na koje se ta dokumenta ili podaci odnose (*Becić protiv EULEX-a*, 2013-03, od 12. novembra 2014. god., §§ 58–60). Drugi razlog je da efikasna zaštita spomenutih prava ne može zavistiti od naročito dogovora koji je stavljen na snagu od strane UNMIK-a i EULEX-a u pogledu prenosa predmetnih dokumenata. Misija je uredno obavestena od strane žalilaca o postojanju ovih predmeta. Iz ugla gledišta zakona za ljudska prava, odgovornost misije da ispita spomenute predmete nije i ne može da zavisi od zvaničnog podnošenja "živog" predmetnog spisa od strane UNMIK-a. Onog trenutka kada su ovi slučajevi predloženi misiji ona sama snosi odgovornost da iste efikasno razmotri i ispita.
90. Na kraju, ŠM tvrdi da je novo zakonodavstvo koje je stupilo na snagu 07. maja 2014. godine "značajno smanjilo mogućnost EULEX-ovim tužiocima i sudijama da sprovode izvršne funkcije u novim predmetima". Međutim, Komisija konstatuje da član 7(a) zakona o pravnoj nadležnosti predviđa sledeće "ovlašćenja EULEX-ovih tužilaca u vanrednim okolnostima": "U vanrednim okolnostima slučaj će biti dodeljen EULEX-ovom tužiocu zajedničkom odlukom glavnog državnog tužioca i nadležnog organa EULEX-a KOSOVO." ŠM nije uspeo da objasni zašto ova odredba ne može da pruži adekvatnu zakonsku osnovu pomoću koje EULEX-ovi tužioci treba da postupaju,

naročito u slučajevima ovakve vrste gde ni UNMIK a ni lokalne vlasti nisu sproveli efektnu istragu nad slučajevima.

Saglasnost sa 6-mesečnim pravilom

91. Shodno pravilu 25. paragraf 3. Pravilnika o radu Komisije, žalilac je u obavezi da podnese žalbu u roku od šest meseci od postupka, odluke ili ponašanja za koje se smatra da je dovelo do ili uključuje kršenje njegovih/njenih prava (vidi, npr., *Gashi protiv EULEX-a*, br. 2013-22, od 07. aprila 2014. god., § 10; *Thaqi protiv EULEX-a*, gore navedeno, § 51).
92. Kao što je gore navedeno, ŠM tvrdi da žalisci u slučajevima 2014-11 i 2014-13 nisu uspeli da ispoštuju ovo proceduralno pravilo.
93. Podnesci ŠM-a povodom ovog pitanja izgleda da su zasnovani na nesporazumu u pogledu onoga na šta se žalbe odnose. Pošto su rođaci žalilaca najverovatnije ubijeni 1999. godine, navodna kršenja prava koja se odnose na trenutne žalbe ne odnose se na te događaje već na navodne naknadne – i tekuće – neuspehe od strane organa vlasti da prikladno istraže okolnosti tih smrtnih slučajeva.
94. ŠM se takođe poziva i na praksu rada Evropskog suda za ljudska prava koja, kako on kaže, podržava njegov stav. Tačnije, ŠM se poziva na slučaj *Varnava i ostali protiv Turske* [GC], gde je Sud naveo da “kada je reč o smrtnom slučaju, od rođaka žalilaca se očekuje da preduzmu korake kako bi vodili evidenciju o napretku u istrazi, ili izostanku iste, i da svoje žalbe ekspeditivno podnesu onda kada budu, ili kada jesu, upoznati ili postali svesni nedostatka bilo koje delotvorne krivične istrage (...). Isti principi su primenjeni, mutatis mutandis, za slučajeve nestanka (...)”.
95. Komisija konstatuje da se od žalilaca očekuje u principu da energično traže pravne lekove dostupne njima i da podnesu žalbu ekspeditivno (vidi, npr. *Bulut i Yavuz protiv Turske* (odl.), br. 73065/01, od 28. maja 2002. god. i, *a contrario*, *Eren i ostali protiv Turske* (odl.), br. 42428/98, od 04. jula 2002. god., i *Üçak i Kargili i ostali protiv Turske* (odl.), br. 75527/01 i 11837/02, od 28. marta 2006. god.).
96. Naročito u ovom predmetu, čini se da žalisci nisu preduzeli nikakve značajne korake sve do 2013. godine kako bi sledili pravne lekove dostupne njima. Nikakvo objašnjenje nije izneto kako bi opravdali tu neaktivnost.
97. Četiri faktora su navela Komisiju da ovo pitanje dalje razmotri: prvi faktor, prava koja su uključena u ovim slučajevima nalaze se među najvažnijim osnovnim pravima garantovanim međunarodnim zakonom za ljudska prava. Neka od njih su apsolutna i ne trpe izuzetke (član 15. (2) Konvencije; vidi takođe *McCann i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva* presuda od 27. septembra 1995. god., serija A br. 324,

§147; *Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva* presuda od 18. januara 1978. god., serija A br. 25, § 163). Drugi faktor, nadležnost EULEX-ovih tužilaca da ispituju navodna kršenja spomenutih prava je nezavisna od bilo koje žalbe podnete od strane žrtava ili njihovih rođaka tako da je postojalo zakonski-osnovano očekivanje da će oni pogledati spomenute predmete bez obzira na postupke žalilaca, što su oni u suštini i uradili. Treći faktor, temeljna i efikasna istraga ove kategorije slučajeva je bitna u izgradnji osećaja za odgovornost i brigu za vladavinom prava u bilo kom post-konfliktnom društvu. Odgovornost da se bave ovim slučajevima pripada društvu u celini a ne samo onima koji su direktno pogođeni istim. Na kraju, Komisija podseća da prema već utvrđenoj praksi rada Evropskog suda za ljudska prava, a u vezi slučajeva kada žalilac prvo iskoristi sve domaće pravne lekove i tek u kasnijoj fazi postane svestan, ili bi trebalo da uvidi, okolnosti koje taj pravni lek čine neefikasnim; u takvoj situaciji, period od šest meseci može se računati od vremena kada je žalilac postao svestan, ili trebalo da bude svestan, tih okolnosti (vidi *Brunner protiv Turske* (odl.), br. 10/10; *Varnava i ostali protiv Turske* [GC], gore navedeno, § 157). Shodno tome, Komisija smatra da je u interesu pravde razmotriti žalbu u pogledu njene prihvatljivosti.

98. Pored toga, žalbe br. 2014-11 i 214-13 registrovane su pred Komisijom 11. marta 2014. godine. Žalioци su svoje poslednje prepiske primili od STRK-a 09. oktobra i 20. septembra 2013. godine. Ovi datumi bi se, prema mišljenju Komisije, mogli smatrati kao tačke sa kojih se vremenski rok od šest meseci može računati kao početni pošto su tog datuma žalioци mogli uvideti da neće biti sprovedena efikasna istraga u vezi smrti njihovih rođaka.
99. Iz razloga gore navedenih, može se reći da je žalba podneta na vreme.
100. Na osnovu gore navedenog, Komisija je uverena da su svi relevantni pravni zahtevi ispunjeni da slučaj bude proglašen prihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA, KOMISIJA JEDNOGLASNO

PROGLAŠAVA PRIHVATLJIVIM, bez prejudiciranja osnovanosti pitanja, žalbe u pogledu navedenih povreda članova 2, 3, 8, i 13. Evropske Konvencije za Ljudska Prava; i

TRAŽI SLEDEĆA POJAŠNJENJA od stranaka i poziva ih da podnesu dalje podneske u vezi istih ukoliko žele:

1. Da li će EULEX-ovi tužioci biti kompetentni da istraže i, ukoliko slučaj to nalaže, krivično gone navedene predmete do "izuzetnih okolnosti" člana 7.(A) izmenjenog Zakona o pravnoj nadležnosti i, ukoliko to urade, koji faktori će biti relevantni na njihovu odluku da li da postupe u određenom predmetu?
2. Da li je misija preduzela korake da razmotri slučajeve koje je UNMIK preneo njima a koji su bili "neaktivni" i, ukoliko jeste, koje korake? Da li su EULEX-ovi tužioci imali bilo kakav način da pristupe zapisima ili dokumentima predmeta koji su od strane UNMIK-a okarakterisani kao "neaktivni"?
3. Da li su bilo koja prava žalilaca shodno članovima 2, 3, 8 i 13 Konvencije bila prekršena od strane EULEX-a?

U ime Komisije,

John J. RYAN
Viši pravni službenik

Magda MIERZEWSKA
Predsedavajući član